

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt LXI. Præuentio facta per Iudicem cuius iurisdictio ad certam
summam limitata est, provt in multis Galliæ locis; si deinde ante
sententiam lis crescat propter nouam rei litigiosæ accessionem, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

sed granaret partem, & posset appellare vel recurrere ad Superiorem. Eiusdemque sententiae fuit Castr. in d. l. cum quadam puella n. 23. versic. Secundo notatur.

Ex quibus apparet. Iudicem requirentem posse requisitum praeveneri, in decernendo executionem super bonis alieni territorij & iurisdictionis, non exequendo, sed decernendo ut supra dictum est.

16 Si tamen Iudex distincte Monarchiae praevisione usus fuisset, & causam in suo tribunali tractanda esse cognovisset, multoq; magis si inhibitiones de coparendo in aliena Monarchia canonicè & legitime exequi mandasset, rectè posset denegare executionem literarum requisitoriarum Iudicis alieni, cum decretum retentionis causae legitime factum, & inhibitiones intimatae parti, impediant ne ipsa coram alieno Iudice comparere possit, vel coparendo praevicare iurisdictioni, & praevisione Iudicis requisiti; imò propter notoriam contemptum suae auctoritatis, non debet Iudex requisitus concedere executionem literarum rogatarum, non solum si de causa & materia principali agatur, sed nec etiam si de interesse, & sumptibus litis, quorum taxationem sibi Iudex requisitus reservaverat. Nec fieri debet in casu proposito differentia, siue Iudex & Conservator nundinarum Lugdunensium suam protulerit sententiam reo legitime comparente, siue in eius contumaciam; indistinctè siquidem deneganda esse illius decreti siue sententiae executionem existimavit Senatus Pedemontanus, exceptis tamen litis sumptibus, pro quibus si culpa debitoris coram non suo Iudice litigando interuenerit, concedi poterit executio dictarum literarum quoad illos sumptus dumtaxat, proinde cum testatur Cod. Fabrian. lib. 7. tit. 20. de exequuti rei iudic. definit. 24.

17 Alij plures dari possunt casus, in quibus praevisione causae cognitione coram Iudice requirente, non impeditur Iudex requisitus procedere ad cognitionem, & decisionem exceptionum coram ipso propositarum, nisi tamen illas primus Iudex coram se propositas reiecerit, veluti si proponantur exceptiones quae directè sententiam non impugnant, sed tantum ipsam executionem. Mol. de brach. facul. lib. 1. c. 38. n. 19. † veluti exceptio ne quis conveniatur ultra quam facere potest & deductio ne egeat: illa quippe exceptio solum respicit executionem, non autem sententiam: Menoch. de arbitrarijs lib. 1. q. 38. n. 10. post Bartol. in l. a duo Pio n. 8. ff. de re iudic. Felin. in c. pastoralis. §. quia verum. 16. de off. delegat.

18 Item si contra sententiam, tertij ius praetendentes ad impediendam executionem se opponat, dicta l. a duo Pio; §. si super rebus, & ibi omnes DD. & hoc praxis hodierna observat, ut non concedatur executio literarum rogatarum nisi sub illa clausula, dummodo tertij oppositores coram eodem Iudice requisito audiantur, & extrahi non possint.

19 Item si Iudex requirens praevenerit & iudicaverit de negotio, vel re in controuersiam deducta, sed talis sententia lata fuerit secundum legis ordinationes, vel consuetudines particulares sui loci, quae non sunt in obseruantia in territorio Iudicis requisiti, tunc Iudex denegat executionem, quia tenetur sequi & observare statuta loci sui in quo petitur executio, Marfil. sing. 138. n. 2. Cancr. lib. 2. var. ref. c. 15. n. 18. in antiquis, & 22. in novis.

20 Item cognitio & praevisione Iudicis requirentis non suffragatur, ut illius literis executio dari debeat per Iudicem requisitum, si ille contra quem petitur, non sit Iudici requisito subditus ratione domicilij, vel originis, aut bonorum. Rebuff. in cons. reg. tom. 2. tit. de literis requisitorij in prefat. num. 32. Addunt. ad Roderic. Suar. in l. post rem iudicatam §. circa Iudices Sanleghery de Praev. Iudic. Pars II.

littera E. pag. mibi 674. exceptis tamen vagabundis, de quibus actum est supra c. 1. n. 15. Et haec de praevisione Iudicis requirentis dicta sufficiant.

CAPUT LXI.

ARGUMENTVM.

Praevisione facta per Iudicem cuius iurisdictionis ad certam summam limitata est, pro ut in multis Galliae locis; si deinde ante sententiam lis crescat propter novam rei litigiosae accessionem, utrum ipsum iuuet ut de maiori summa & suae iurisdictionis modum excedente cognoscere possit. Quid si diversae summae simul iunctae limites iurisdictionis ipsius transgrediantur; veluti si agatur de diversis terminis debitis per eundem conductorem. Et quid dicendum sit de interesse & expensis ac fructibus, utrum cumulari debeant cum sorte principali ad fundandam praevisionem illius Iudicis, qui ultra certam summam cognoscere non potest. Quid faciendum sit si dubitetur, utrum summa petita, sit intra limites iurisdictionis Iudicis, qui non potest iudicare nisi usque ad certam summam.

SUMMARIVM.

- 1 Praevisione suffragatur Iudici habenti limitatam iurisdictionem si summa petita illam non excedat, quavis postea ex causa superueniente lis crescat.
- 2 Quando lis crescit per inficiationem non potest alius Iudex cognoscere in praevisione praevisionis, quamvis praevisionem limitatam habeat iurisdictionem.
- 3 In Gallia & alibi, multi sunt Iudices quorum iurisdictionis ad certam summam limitata est.
- 4 Si ab initio constet Iudicem excedere modum suae iurisdictionis, praevisione ipsi non suffragatur, secus si res esset dubia.
- 5 In fundanda iurisdictione inspiciendum est quid petatur, non autem quid pronuncietur.
- 6 Nullitas ex defectu iurisdictionis potest quandoque opponi, etiam post tres sententias conformes.
- 7 Si plures summae petantur, una actione debent considerari, ita ut si excedam limites iurisdictionis, causa non possit praeveneri per illum Iudicem, & num. 12. & 15.
- 8 Si statum mandet non posse appellari in causis non excedentibus certam summam, utrum ad non impediendam appellationem debeat fieri cumulatō diversarum summarum.
- 9 Praevisione utrum iuuet eundem habentem limitatam iurisdictionem, si diversi termini solutionum petantur.
- 10 Summarum cumulationi ad fundandam praevisionem & iurisdictionem locus non est, quando intentantur diversae actiones.
- 11 Diversi termini census, diversa actione peti discuntur, ideo in questione praevisionis separatim considerari possunt.
- 12 Plures summae ex pluribus causis debita pro diversis reputantur si diversis actionibus petantur, secus si una actione.

LI 2 13 D

- 13 Diverse res constituunt diuersas stipulationes, quamuis unica uerborum conceptione promittantur.
- 14 Attentatis locus non est si agatur diuersis terminis fructuum: nec pro illis locus est præuentioni.
- 16 Cumulatio expensarum cum summa principali non debet fieri ad fundandam præuentionem & iurisdictionem limitatam.
- 17 Socii criminis condemnati in expensis, quando teneantur in solidum.
- 18 Usura & fructus in quo differant ab expensis in materia cumulationis cum forte principali ad fundandam præuentionem.
- 19 Fructus vtrum exprimi debeant in commissione causæ appellantis, statim statuto, quod in causis minoribus non appelletur.
- 20 Quando parua summa est connexa perpetua præstationi summe notabilis debet cumulari ad fundandam iurisdictionem.
- 21 Cumulatio summarum vtrum eadem ratione & iisdem regulis decidenda sit in causâ appellantis quibus in prima instantia.
- 22 Si ad summam principalem & fructus eadem petitione actum sit, & tempore petitionis due summae excedant metam iurisdictionis limitatæ, iudex ille non potest præuenire.
- 23 Index cuius iurisdictionis est limitata cognoscere potest ultra modum sue iurisdictionis per viam reconuentionis.

Quando unus index habet iurisdictionem limitatam ad minorem summam, alius ad maiorem, vtrum inter illos sit locus præuentioni quoad minorem summam.

VBITARI etiam potest quid dicendum sit de Iudice, qui limitatam habet iurisdictionem, ut scilicet non possit cognoscere de causis non excedentibus certam summam, veluti decem, vel quinquaginta scutorum, aut simili: si enim iudex ille causam præuenerit pro re, quæ tempore litis contestatæ erat intra summam illam de qua cognoscere poterat, & tamen in continuatione litis res controuersa crescat ad valorem superantem facultates iurisdictionis eiusdem, eaq; de causa iudex maior in eadem causa procedere velit; Quæri potest, vtrum iudex ille, qui limitatam habet iurisdictionem, petere possit causam ad se remitti tanquam præuentam. † Vera resolutio est, præuentionem huic iudici prodesse, & causam coram ipso tractandam, quamvis post litem contestatam rei controuersæ valor ultra limites iurisdictionis ipsius excreuerit, ut probatur per text. expressum in *l. ampliore*, 37. §. sed enim scimus, C. de appell. vbi dicitur, quod cum prima facie videtur, quod summa petita non excedat metam iurisdictionis, deinde vero cum ad definitiuam sententiâ proceditur iudici appareat id quod petitur maioris esse valoris, licitum est iudici ampliore summam ultra quantitatem in qua datus est iudex adjudicare, & non ad suæ iurisdictionis modum; sed ad veritatis indaginem suam ferre sententiam, cum non debeat talis iudex impediri ne possit legum veritati, & iudiciali vigori per omnia satisfacere.

- 2 Vnde si lite pendente res in controuersiam deducta meliorata fuerit in valore iurisdictionem excedente, vel si summa aucta fuerit, in casibus in quibus lis per inficiationem crescit, iudex ille qui præuenit in re petita, quæ erat intra eius iurisdictionem, iure poterit petere causam ad se remitti tanquam præuentam, aduersus aliud tribunal, pretendens causam apud se tractari, ut explicant DD. in *l. ampliore*, & nominatim Salicet. num. 5.

- 3 Huius rei exemplum poni potest in defensoribus

civitatum, ut notauit Cuiac. in *l. si idem* 11. ff. de iurisd. omn. iud. hi enim non possunt iudicare de causis excedentibus summam quinquaginta aureorum, quæ tamen postea extensa fuit ad 300. ut per eundem in *l. si qui* 10. ff. de appell. de quibus etiam est text. in *l. 1. C. de defensorib. civitatum*, & de iisdem agit Barb. in *l. 2. §. finali*, n. 78. ff. de iud. Idemque dici potest de Gallie Senescallis, quibus ex ordinatione Caroli IX. prohibitum erat cognoscere ultra 250. libras: ut notant Autuim. & Mornac. in *l. si idem* 11. ff. de iurisd. omn. iud. quemadmodum & Castellani Delphinatus iurisdictionem habent limitatam ad summam sexaginta Florenorum, si credendum est Additionatori ad Guid. dec. 627. lit. D. ut in c. 1. stat. Delphinatus cautum fuisse testatur, ita ut neque de consensu partium illorum iurisdictionis prorogari possit, ut mox ostendimus.

Quæ tamen de valore rei petite post litem contestatam excrecente dicta sunt, sic debent intelligi, ut locum habeant, quando ab initio non apparebit iudici causam excedere suam iurisdictionem, & in effectu non excedebat: sic enim loquitur textus in *l. ampliore*, §. finali. quem sic explicat Cyriac. controuerf. 66. num. 16. Si enim ab initio constaret summam petitam excedere iurisdictionem ipsius, præuentionio non posset ipsi suffragari deficiente videlicet fundamento iurisdictionis eiusdem.

Quia in fundanda iurisdictione non attenditur quid pronuncietur, sed tantum quid petatur, cum quadam puella, ff. de iur. omn. iud. Myning. com. 5. obser. 83. n. 3.

Quod procedit etiam si partes coram illo Iudice cuius iurisdictionis ad summam petitam non ascendebat comparuerint, & iurisdictionem illius prorogauerint, aut etiam ad litis contestationem processerint, iuxta notata per Guid. Pap. d. dec. 626. cum nullitas ista ex defectu iurisdictionis reddat totam processuram, immo & sententiam ipso iure nullam, & quodcumque opponi possit, etiam post tres sententias conformes, Gail. lib. 1. obseru. 123. n. 2. Myning. c. iur. 3. obseru. 89. n. 2.

Sed non minus dubium est, quid dicendum sit quando coram Iudice illo habente iurisdictionem limitatam ad certam summam petuntur diuersæ summae, quæ per se separatim consideratæ non excedunt facultatem iurisdictionis ipsius, simul tamen iunctæ illam transgrediuntur, vtrum hoc casu iudex iste habeat ius procedendi, & præueniendi, quamvis causâ postea coram alio Iudice tractetur, qui iurisdictionem plenam habebat. Cuius questionis resolutio ei sequenti distinctione dependet: † Aut enim plures summæ vnica actione petuntur, aut diuersis actionibus. Si eadem actione, fieri omnino debet cumulatio, seu coaceruatio summarum ad constituendum iurisdictionis fundamentum. Si vero diuersis actionibus plures summæ petantur, tunc non fit cumulatio summarum; sed iudex iste inferior de singulis cognoscere poterit, si singulas videat non transgredi suæ iurisdictionis terminos. Quæ distinctio communi Doctorum traditione nititur, nempe Bartoli, Iasonis, Angeli, Fulgosi, Cuiac. & aliorum, in *l. si idem cum eodem*, ff. de iurisd. omn. iud. nec non Imolæ, Cumanis, & aliorum, in *l. si quis separatim*, 10. §. si quis cum vnica, de app. vnde si conueniebam te ad diuersas summas prouenientes ex diuersis articulis eiusdem administrationis, veluti tutelæ; sed tamen eadem actiones, si isti articuli excedant simul iuncti iurisdictionem illius Iudicis, non poterit illi prodesse præuentionio. Imò causa tractanda erit coram Iudice partium ordinario: ut explicat Castr. in *l. si idem cum eod.*, n. 4.

Et ad hoc faciunt tradita per Scacc. de appell. q. 17. lim. 6. memb. 9. n. 17. vbi dicit quod si statutum mandat non posse appellari in causis non excedentibus summam

summam decem scutorum, & petita fuerint nouem scuta pro mercede locationis domus pro tribus annis, & sic scuta 27. distinguendo in petitione 9. pro primo, 9. pro secundo, & 9. pro tertio anno, quamuis postea iudex in sua sententia vnica condemnatione ad iudicauerit actori integram summam scutorum 27. tamen tot sunt sententiae quot sunt anni, quia summæ distinctæ fuerunt in petitione, & ideo stante præfato statuto non dabitur appellatio ab illa sententia. Quod etiam voluit Rebuff. in *conf. reg. tit. de sent. executor. art. 16. gloss. 5. n. 2. tom. 1.*

9 Ita & in casu isto, si diuersi termini solutionum petantur coram isto Iudice iurisdictionem restrictam habente, & petitio fiat diuersis actionibus & separatim proponatur, si singule summæ non excedant fines iurisdictionis, poterit procedere & præuentio illi suffragabitur; nec fiet cumulatio summæ ad excludendam eius iurisdictionem, cum diuersis petantur actionibus, quod probatur per text. in *l. si quis separatim. 10. §. si quis cum vna. ff. de appell. & ibi Bart. vbi dicitur, quod si quis cum vna actione ageretur, quæ plures species in se habebat, pluribus summis sit condemnatus, quarum singule notionem ab inferiori Iudice non auferant, tamen poterit ad superiorem recurrere, & causa auferenda erit ab inferiori Iudice, quia summæ coadunatæ, illius iurisdictionem excedunt. Vnde colligitur *ibid.* Glossa & Doctores, quod si plures & diuersæ essent actiones, non esset locus cumulationi summæ, & si singule separatim consideratæ, non excederent eius iurisdictionem, cognitio ad eum spectaret, & non posset alius iudex ab eo causam præuentim auferre.*

11 Vnde cum petitio diuersorum terminorum debitorum per conductorem, aut eum qui ad annum censum obligatus est, dependeat ex diuersis actionibus, & tot sint debita quot sunt termini, præuentio iuuabit Iudicem, cui iurdictio limitata competit; quamuis solutiones omnium terminorum coniunctæ excedant fines iurisdictionis ipsius, dummodo singuli termini separatim considerati, sint intra limites dictæ iurisdictionis, vt vltra superius citatos probat Saig. de *reg. preter. p. 2. c. 7. n. 68.* Rebuff. de *sent. execu. art. 13. gloss. in tom. 1. & post eum Carauit. rit. 257. num. 10. 11. & 12.*

12 Quorum dicta intelligenda sunt secundum prædictam distinctionem; vt videlicet vna vel pluribus actionibus agatur, & verum coniunctim vel separatim, quam etiam distinctionem proponit Ferrar. in *tr. de app. c. 8. n. 15. 1. & seqq.* Bredetod. in *cod. tr. p. 2. tit. 14. pag. 342. lit. C.* Clercz. in *cod. tr. de app. c. 3. n. 25.* Ratio est, quia plures summæ ex pluribus causis debite vna actione comprehensæ, debent cumulari, & pro vna reputari, & non pro pluribus, vt per Bart. in *d. §. si quis cum ita*, quem sequitur Put. *lib. 1. dec. 315. n. 4.* ex quo concludit Pareus, quod si vnica petitione & actione diuersæ summæ petantur, sententia aut debet in totum valere, aut in totum nulla declarari, secus esset quando petitio & sententia continerent capitula separata, vt declarat Gloss. in *l. etiam, §. 1. in verbo audiendus, ff. de minorib. Ial. in l. si seruus plurium, §. 1. ff. de legat. 1. Put. d. dec. 315. per tot.*

13 Diuersæ siquidem actiones & diuersæ species diuersæ quoque producant iudicia: *l. scire debemus 29. ff. de verbor. oblig.* vbi dicitur, quod quamuis diuersæ summæ vna stipulationis conceptione comprehensæ sint, tamen diuersæ stipulationes censentur, vt promittis decem & quinque, vel promittis Stichum & Pamphilum? Si tamen res vniuersaliter vel generaliter designetur stipulatio vnica erit. Et probatur in *l. quid tamen §. ff. de arbit. & l. etiam 30. §. 1. ff. de minorib. & tradit Clercz. d. c. 3. de appell. n. 27.* Quod adeo verum est, vt stante tali diuersitate causarum pro

diuersis terminis fructuum, tunc sit locus attentatis, si iudicium intenteretur ratione vnus termini fructuum, & deinde aliquid fiat super alio termino, nisi si lis mota fuerit generaliter super omnibus, aut inhibitiō generalis facta: Rot. apud Ludonif. dec. 345. n. 2. & 3. & diximus supra p. 1. c. 13. n. 17. quibus addo Ial. *conf. 9. n. 5. vol. 1.* vbi dicit quod si quis fuit prius citatus pro obtinenda solutione duorum terminorum prius elapsorum coram vno Iudice, nihil debet obitare quominus pro quantitate vltimi termini possit alius iudex adiri, quia hic non est connexitas vnus causæ quæ habeat inducere pendentiam litis, sed præuentionem.

Et ex his sequitur, firmam remanere conclusio- nem, quod si eadem actione agatur, fieri debet summæ cumulatio ad tribuendam, vel denegandam iurisdictionem: si vero diuersis actionibus, non fiet summæ coaceruatio. Et hæc est communis Doctorum resolutio in dict. *l. si idem cum eodem, & in leg. cum quadam puella, §. quoties, & ibi Cagn. & alij Digestis de iurisd. omni. iudic.*

Sed queritur vtrum ad fundandam iurisdictionem & præuentionem causæ, fieri debeat cumulatio summæ, quando fors principalis census annui fuit petita vna cum pensionibus decursis.

Dubium facit, quod quando agitur de expensis in lite factis, non sit illarum cumulatio cum sorte principali, vt decisum sæpius testatur Faber, in *cod. lib. 7. tit. 15. de sum. 16.*

Sed aduertendū est, aliam esse expensarum rationem, aliam reddituum sine vsurarum decursarū. Quia expensæ sunt quid diuersum à re de qua litigauit, & non debentur occasione rei contentiosæ, sed tantum occasione litis, idem Faber, *lib. 7. tit. 18. de fructibus & litium expens. de fin. 1. n. 3. & cod. lib. 11. tit. 21. si plur. vna sent. condemn. de fin. 1.* vbi propterea refert in illo Senatu fuisse decisū, socios criminis in expensis condemnatos non teneri in solidum, sed tantum pro virili & rata sua parte, quamvis ad multam in solidum teneantur, & condemnari debeant. Quæ Senatus decisio in eo fundata est, quod condemnatio expensarum est quid diuersum à delicto, & materia principali, cum non ab illa, sed a lite ducat originem.

Aliud est in vsuris, quæ etiam in considerationem adhibende videntur, & ad summam petitam applicandæ; vt cognoscatur quantitas rei in controuersiam deductæ: vt expressum videtur in *l. si plures 10. ff. de pact. cuius hæc sunt verba, summa autem applicare debemus etiam vsuras.* Quod ibi Glossa extendit, vt locum habeat, siue pacto solemni, aut (vt dicunt) vestito, siue iudicis officio tales vsuræ debeantur. Et hoc expressè determinat Mynsing. *cent. 5. obseru. 83. n. 5.* Gail. *lib. 1. obseru. 123. n. 3. vers. possunt autem.*

Sed tamen adhuc subsistendum est, quia contrarium verius videtur, nempe fieri non debere coaceruationem fructuum sicut expensarum, cum vtrumque sit quid diuersum à re principali, ex notatis per Marches. de *commis. tom. 1. in tit. de com. appell. in Romana Curia, p. 1. c. 52.* vbi dicit exprimentam esse in commissione summam de qua contenditur: quia in causis minimis signatura non retribuit, sed tamē si ad dānā interesset vel fructus, aut quid simile agatur, illa non veniūt sub clausula relativa, & idem de illis faciēda erit expressio: quia deducuntur principaliter & separatim à prima commissione, nec dicuntur venire cum ea, sed de per se vt *ibid.* tradit Marches. *n. 56.* vnde dicit, quod quia multoties, vt maior summa appareat, ad affectum, vt causa committatur in Rotā, quæ alias propter exiguitatem summæ non committeretur simpliciter, narrant summam quingentorum scutorum excedere, faciēdo coaceruationē fructuum cum summa principali. Sed huic malitiæ occurrendum est

center; quia (sicut dictum est) fructus considerantur de per se, & ab illorum excessiua taxatione, vel ab alio excessu expensarum, damnorum, aut interesse, datur appellatio; quæ tamen prohibetur aliquando in negotio principali: & ideo ista non possunt coniungi cum causa principali, ad hoc vt summa fiat

²⁰ Rotalis. Vnde tales causæ solent extra Rotam committi, ant si annexæ essent summæ fructuum cum aliqua notabilis summæ perpetua præstatione, tunc in Rota committuntur, quia tunc non tam de fructibus, quàm de iure præstationis perpetuæ contenditur; vt ipse dicitur, § 7.

²¹ Non ignoro quod Gl. in d. l. si qui separatim, § si quis cum vnâ in verbo poterit, in fine, constituit differentia in hac cumulationis summarum quæstione, inter causam quæ tractatur in prima instantia & causam appellationis, sed tamē ista glossæ distinctio, nō placet Bart. in d. § si quis cum vnâ, dum primam dūtaxat glossæ responsionem approbat, & per consequens alias reicere videtur: & apertius Imola ibid. n. 2. in fine, in vers. tertia autem, dicens nullam dari posse rationem diuersitatis inter causam principalem & causam appellationis, & Cum. ibid. n. 3. cuius hæc sunt verba: Et sic concludit, quod quādo in sententia plures summæ continentur, si ex eadem causa originaliter procedat, perinde est ac si summa esset expressa, quia appellatio sufficit. Et versa vicesi sententia continet summam concernentem ex diuersis causis, vt per totum condemnari in centum ex tali causa, & in viginti ex talis perinde est ac si separatim petita essent, & plures sententia lata: & si queratur de Iudice ad quem appellatur, erit dicendum secundum supradicta.

²² Ideo quidquid forsan obseruetur ex stylo Rotæ, tamen de iure quando eadem petitione actum est ad summam principalem & vsuras seu interesse, & tempore petitionis illud interesse iunctum summæ principali excedit modum iurisdictionis; verius est, Iudicem illum tanquam iurisdictione carentem, de causa illa cognoscere & præuenire nō posse. Inspicienda igitur semper erit forma petitionis. Si enim vtrumque, scilicet tam principale quàm interesse, eodem libello petatum fuerit, non est dubitandum quin fieri debeat cumulatō dum queritur de excessu iurisdictionis; si autem diuersis libellis & diuersis actionibus, vtrumque separatim considerari debeat, nulla summarum coacervatione facta. Et hæc est vera DD. resolutio in locis superius allegatis.

²³ Aduertendum nihilominus est, quod licet prædicta locum habeant dum de petitione agitur, aliud tamē statuendū est, quando de reconuentione quæstio est. Nam si ego prior petij maiorem quantitatem apud Iudicem, cuius de ea cognitio & iurisdicctio est, deinde aduersarius mox reconueniendo, minorem quantitatem petit coram Defensore ciuitatis, cuius iurisdicctio minor est, malè agit. Nam debet aduersarius minorem illam quantitatem petere apud maiorem Iudicem quem prior ipse adiit, & coram quo causa per ipsius comparitionem præuenta est. Sed si non per viam reconuentionis aut mutæ petitionis, sed potius separatim instituto iudicio per ipsum, actio proponatur, quilibet Iudex, cui iurisdicctio competit, procedere poterit, & de causa illa cognoscere, nec de vna ad aliam petitionem præuentio opponi poterit, vt explicat Cuiac. in d. l. si idem cum eodem, vers. itaque quidam malè, ff. de iurisdic. omn. Iudic.

Ex ex his satis explicatum est, quibus in casibus minor Iudex qui præuenit, aucto summæ petitiæ valore, de præuentione contra alium Iudicem opponere possit, aut non facta videlicet, aut non facta summarum cumulatione, tam in prima instantia quàm in causa appellationis.

Vltimo loco dubitari potest, vtrum sit locus præuentioni inter duos Iudices, quorum vnus habet iurisdictionem limitatam ad certam summam minorem, alius ad maiorem; veluti si vnus cognoscere possit vsque ad summam 50. librarum, alius vero vsque ad centum, vtrum qui potest cognoscere vsque ad 100. possit vti præuentione aduersus illum, qui habet iurisdictionem vsque ad 50. si agatur de summa minori quàm 50. Respondetur inter illos locum esse præuentioni: quia illorum iurisdicctio est cumulatiua, vt fusè probatur ex communi DD. sententia, in lex factos, §. item quare ff. de vulgar.

iurisdictionem limitatam ad certam summam minorem, alius ad maiorem; veluti si vnus cognoscere possit vsque ad summam 50. librarum, alius vero vsque ad centum, vtrum qui potest cognoscere vsque ad 100. possit vti præuentione aduersus illum, qui habet iurisdictionem vsque ad 50. si agatur de summa minori quàm 50. Respondetur inter illos locum esse præuentioni: quia illorum iurisdicctio est cumulatiua, vt fusè probatur ex communi DD. sententia, in lex factos, §. item quare ff. de vulgar.

CAPVT LXII.

ARGVMENTVM.

Cum mortuo delinquente delictum vt plurimum exinguatur, sine tamen præiudicio partis quoad eius interesse ciuile, vtrum quæstio talis interesse tractanda sit coram Iudice & Notario causarum ciuiliū, an verò causarum criminalium; & in quibus delictis Iudex aut Notarius criminalis qui præuenit, possit causam prosecui post mortem delinquentis? Et quænam sit circa hoc differentia inter publicam & priuata delicta, & inter dispositionem iuris Canonici, & Ciuilibus. Fidei iussores delinquentium liberantur morte principalium. Quid agendum sit, si delinquens moriatur post interpositam à sententia in prima instantia lata appellationem.

SVMMARIVM.

- 1 Pœna per mortem delinquentis extincta, vtrum Iudex criminalis cognoscere possit de damnis & interesse partis.
- 2 Pœna per mortem delinquentis exinguitur non solum quoad corporalem, sed etiam quoad confiscationem bonorum tam in publicis quàm priuatis delictis.
- 3 Mortui sunt præuenti in Supremo Dei tribunalis, ideo contra ipsos cessant omnia iudicia tam ciuilia quàm criminalia; & quomodo contra mortuos in causis ciuilibus procedi possit.
- 4 In crimine hæresis etiam post mortem delinquentis procedi potest.
- 5 Intellige hoc procedere si agatur de hæretico formalis, scilicet si de eo qui solum suspectus est.
- 6 Qui de hæresi suspectus est solum, talis per sententiam declarari debet post obitum; sed si de vera hæresi confiteri potest etiam procedi ad damnationem memoria illius.
- 7 Post mortem eius qui de crimine læsæ maiestatis accusatus est, potest procedi ad pœnam confiscationis bonorum.
- 8 Actio durat post mortem ratione bonorum in crimine Repetundarum, idem in crimine Peculatus, n. 9.
- 10 Mortem qui sibi inferit conscientia criminis ductus potest post obitum condemnari; & quomodo hoc casu procedi debeat.
- 11 In delictis in quibus pœna confiscationis bonorum incurritur ipso iure Iudex criminalis procedere potest post mortem delinquentis.
- 12 Quando interesse partis ciuilis per viam actionis principaliter deducitur, debet intentari coram Iudice ordinario causarum ciuiliū.
- 13 In priuatis delictis causa præuentia & contestata contra defunctum, continuatur contra heredes. Fidei iussores delinquentium liberantur morte principalium.